

Avstrijski vojni dolgovi.

Vojni stroški za avstro-ogrsko monarhijo so znašali do konca leta 1916 okroglo 42 milijard kron. Računa se zdej, ko se je vse podražilo, na 2 milijardi prirastka na mesec. Denimo, da bo vojska še eno leto; potemtakem bi imeli 24 milijard več, torej vsega skupaj 66 milijard. Nemci štejejo za sebe okroglo 84 milijard kron s koncem sedanjega l. 1917.

Svojih vojnih stroškov imamo z vojnimi posojili dozdaj pokritih okroglo 26 milijard in pol; nepokritih ostane torej še 15 in pol milijard. Recimo kar tu; čim več vojnih stroškov se pokrije z vojnimi posojili, tem bolje. Od vojnih posojil bo pač treba plačevati obresti in skrbeti polagoma za povrnitilo; a za nepokrite dolgove se bo koj ob koncu vojske moralo iskati pokritje in takrat bo skrbi in težav za to več, nego jih je sedaj. Naš finančni minister je izrekel to-le: „Kakor se da naprej videti, se ne bomo mogli izogniti davku, ki bo poplačal en del tistih državnih dolgov, kateri so narasli v vojski. Ta reč bo posebno trda in težavna. Morali jo pa bomo rešiti.“ S tem je mislil takozvani premoženjski davek. Vsakdo bo moral od svojega premoženja nekaj odstopiti državi in sicer, kdor ima denar, v denarju; kdor ima posestvo, tudi v denarju sorazmerno z vrednostjo posestva. Misli se, da se bo moralo premoženjskega davka plačati 10 odstotkov stopnjevalno do 25 od premoženja. Plačati se bo moralo v kratki dobi, kakor menijo, v dobi petih let. — Kajpada majhno premoženje v denarju in na posestvu ne sme biti obdačeno.

Kak nauk naj povzamemo iz tega? Popolnoma gotovo je, da bo sedanja množina denarja po vojski silno padla. Poleg premoženjskega davka, ki bo vzel milijarde in milijarde iz prometa in jih izročil državi, ki jih bo uničila, bo treba, kakor smo že pisali, vse polno naprav in poprav v posameznih gospodarskih, katere zdaj med vojsko počivajo. Denarja bo na vsak način manj, ker odpadejo viri, ki po njih sedaj prihaja med ljudstvo: vojne dobave in razne podpore: preživljenjske, begunske itd. Ostale, oziroma na novo bodo prišle pač invalidne in vdovske in sirotne. Še nekaj naj omenjamo. Ogrska plačuje sedaj nekako tretjino vseh skupnih stroškov. V ti reči se bo treba z Ogrji temeljito pomeniti. Vsak odstotek, ki ga Ogrska več plača, pomeni stotine milijonov. Zato je pa vprašanje pogodbe z Ogrsko zdaj tako važno, da se na noben način ne sme rešiti brez državnega zbora.

Pomnimo tudi to: Množina denarja, ki je zdaj po bankah, hranilnicah in posojilnicah, nas ne sme motiti. Pride mir in z njim čas, ko se bo to naenkrat izpremenilo. Zato je pa zdaj, bolj kot kdaj, dolžnost kmetijskega stanu, da varuje svoje denarne zavode in se jih drži. Samo skupna moč združene k-metskega denarja in drugega denarnega združenstva bo kaj zalegla. Vsako cepljenje te moči bi imelo zlasti za nas Slovence najusodnejše posledice.

Še nekaj o vinskih nakladi.

Onim, ki niso posestniki vinogradov in imajo vino za domačo uporabo, se bo zadačilo vino redoma po tarifu. Le izjemoma, v posebno ozira vrednih slučajih, se bo jim obdačilo vino po dogovoru. Ti izjemni, posebnega ozira vredni slučajji so n. pr., ako kdo rabi veliko vina za domačo pijačo in gre vsled tega pri kletarjenju tudi veliko vina v izgubo.

Posestnikom vinogradov pa se bo vino redoma

Najbolj se mi je smilil mlad, lepo zrasel stotnik 27. pešpolka, katerega je na pol prinesel, napol privlekel njegov sluga. Obraz je imel omotan z žepno ruto, katere se je držala gosto strta kri. Odmotal sem mu jednostavno obvezo. Od šrapnela zdrobljena spodnja čeljust se je pobesila navzdol. Ranjenec je za razjokati mlo pogledal in mučil se je; rad bi mi nekaj povedal. Glase je bruhal iz sebe, a bili so podobni pretrganemu lajanju, ne človeški govorici. A ponudil sem mu papir in svinčnik. Tresoče je napisal:

„Vode!“

Ponujane pijače siromak niti piti ni mogel. — Moral sem si izposoditi pri zdravniku ušesno brizgalnico. Velika muka je bila, predno sem mu po kapljicah vsaj nekoliko pogasil pekočo žejo. Obvezal ga sem, kolikor se je dalo, vendar dvomim, da je kedaj okrevail.

Do bele zore sem opravljal samaritansko službo. Po vseh grajskih sobah je ležalo ali čepelo polno ranjencev. Usmilili so se mi ti ljudje, ker so trpeli žejo; mlakužaste tamošnje vode se jim nisem upal ponuditi.

V župnišče sem stopil in prosil za božjo voljo odpomoči. Mlad, prijazno usmiljeni župnik mi je zagotovil, da donese čaja in mleka. Držal je natanko čisto besedo. Za nekaj časa so se pojavile na grajskem pragu tri mladolične dame z obsežnimi vrči v rokah. Vse je vrela k njim, vsak je hotel pokusiti med prvimi hladilne pijače. Pri pogledu na to žejno množico so se dobrosrčne dame na glas razsolzile. Preril sem se med ranjence in jih s silo uvrstil tako, da je pil vsak, nobeden preveč, a vsak nekaj.

zadačilo po dogovoru, ako za letos naznani vsaj do 1. marca pri svoji občini ono množino vina, ki ga namerava spiti doma. S tem se da vinogradnikom možnost, da natanko določijo, koliko vina bo slo s kletarjenjem v izgubo in da se pri dogovoru ta množina že vnaprej izloči od obdačenja.

Izguba pri kletarjenju.

Ker uredniki nimamo vinskih kleti in vina, za to iz lastne izkušnje ne moremo reči, koliko vina gre pri kletarjenju na leto v izgubo. A vprašali smo nekatero kletarje in ti so nam dali podatke, ki jih navajamo. Ako ti podatki niso pravilni, prosimo, da se nas opozori na napake. Mi jih bomo priobčili in s tem dosegli, da se bo pri zadačenju po dogovoru povsod postopalo enotno.

Vino se mora trikrat pretočiti. Pri prvem pretakanju gre na drožah in vsled razpršenja v izgubo od polovnjaka približno 15 l, pri drugem 10 l, pri tretjem 5 l. Na kalnem vinu pride pri polovnjaku v izgubo okoli 30 l, od katerih pa se da nekaj viničarju, okoli 5 l pa je prave izgube. Zraven se lahko računi pri polovnjaku 10—15 l za dolivanje, t. j. vsušenje, torej gre 10 do 15 l v izgubo. Vse izgube na leto pri polovnjaku bi bilo torej približno 50 l. Ta množina bi se torej pri obdačenju na dogovor naj ne obdačila.

Še enkrat povdarjamo, da prosimo za popravek, ako naši računi niso pravilni.

Polovično obdačenje.

Polovično se obdači posestnikom vinogradov ono vino, ki ga rabijo za se, za svoje prijatelje, za člane svoje družine, za hlapce, dekle, kosce, mlatiče, orače, žanjice, drvarje, domače rokodelce, za delavce v vinogradu in v kleti, sploh za vse osebe, ki delajo v vinogradu ali na posestvih, ki tvorijo z vinogradom skupno enoten gospodarski obrat.

N. pr.: Posestnik pri Sv. Križu na Murskem polju ima vinograd v Mursčaku, vsako posestvo je torej v drugi občini, vendar tvorita posestvo pri Sv. Križu in vinograd v Mursčaku enoten gospodarski obrat, torej ima posestnik pravico dajati delavcem na posestvu pri Sv. Križu polovično obdačeno vino.

N. pr.: Admontski samostan ima vinograde v Slovenskih goricah, na Gornjem Stajerskem pa poseben gozdarski obrat s številnimi drvarji. Ta gozdarski obrat ne tvori z vinogradom v Slovenskih goricah enotnega gospodarskega obrača, torej bo moral samostan svoje lastno vino, ki ga rabi za svoje drvarje na Gornjem Stajerskem, dati celotno in ne polovično obdačiti, to se pravi, 1 hl po 9.50 K in ne po 4.75 K.

Vplačevanje dogovorne naklade.

Vsaka po dogovoru določena naklada se bode morala plačevati na odredbo deželne odbora vnaprej ali polletno ali četrtletno. Ako kdo misli, da se mu godi krivica, se mora obrniti s pritožbo in prošnjo za odpomoč na deželni odbor.

Pikolit, sadni mošt.

Sadni mošt, pikolit in vse, kar ni vino od vinskih trte, ne spada pod vinsko naklado in se torej ne obdači. Toda sodi, v katerih se nahaja pikolit in sovrstne pijače, morajo imeti napravljen dobro viden, razločen križ na sprednji strani ter zapisano ime pijače, ime, kakoršno je v istih krajih za take pijače v navadi.

Vprašanja in odgovori.

1. Vprašanje: Napovedal sem, da bom tri polo-

Med delitvijo čaja in mleka so se ne daleč od mesta bobneče oglasili topovi, da se je kar potreslo debelo zidovje. Naenkrat se dvigne na dvorišču hrup. Pokati je začelo iz pušk in glasno vpitje: mešalo med prasket vedno gostejše padajočih strelcev. Zenske so prestrašene viknile in jo ubrale proti hodu. Ranjenci so se plaho spogledali; zazibalo se med njimi, vse je rilo, se suvalo in gnječilo proti vratom, na prosto. Po gradu je zaoril obupen krik: „Kozaki! Kozaki so tu!“

Na ta klic so ranjenci s prestreljenimi nogami se stokaje dvignili in lazili po vseh štirih iz sobe v sobo, iskaje izhoda. Z vso močjo sem se postavil jaz pred vrata in vpil nad obupano množico, naj se pomiri, saj smo vendar za debelimi stenami pred krogami najbolj varni. Splašene, zbegane reve so poklekale pred me, mi objemale kolena ter prosile, naj jih ščitim, naj jih ne predam krvoločnim kozakom, ki bi jim golovo iztaknili oči.

Po gradu krik in vik, zunaj po dvorišču pekel strelcev. Po zraku je zadržalo glasno ropotanje propelerja. Ta meni dobro znani ropot mi je vzel trenutno osuplost in pogodil sem pravo kričoč: „Saj ni kozakov, ampak le aeroplan drči po zraku, v razburjenosti streljajo nanj.“

Še nekaj mučnih trenutkov, od vseh strani mi deče plahi pogledi in usodepolni strelji so ponehali. To je bil sedaj globok odih iz sro nas vseh, znak rešitve iz smrtnega strahu. Kot bi posinilo solnce na slano, odtalili so se groze obrazi ranjencev, vsak se je pomirjen potegnil v svoj kot.

Avstrijski aeroplan je drčal nad gradom. Se nitetni četovodja je zaukazal moštvo na dvorišču, d

vnjake rabil za domačo pijačo in sem plačal za nje tudi naklado. Pozneje pa sem se odločil, da se bom en polovnjak prodal. Ali dobim naklado nazaj? Odgovor: Doklado dobiš za prodani polovnjak nazaj, a naznaniti treba dacarju, da si ga prodal in imenovati ime kupca. Obratno pa moraš tudi naznaniti vino, ki si ga najprej odločil in naznanil za prodajo, ako ga pozneje določiš za domačo pijačo; to se ti bo naknadno obdačilo.

2. Vprašanje: V zadevi naklade za vino prosim naslednjega pojasniti: Ako bi kdo prijavil 1000 l vina za domačo potrebo, 2000 l pa za prodajo, ali potem teh 2000 l mora tekom leta prodati? Kaj pa, če to ni mogoče, ali če bi ga za domačo potrebo več potreboval? Odgovor: Onih 2000 l ni treba tekom leta prodati, ampak lahko ležijo, neobdačeni seveda, naprej v kleti. Če bi ga pa sploh ne mogel prodati, potem ga bo ali sam izpil ali ga za kajsihodi doma uporabil. V tem slučaju plača polovično naklado. Če bi ga za domačo rabo več potreboval, potem pač toliko, kolikor ga več potrebuje, naznani dacarju, da mu odmeri naklado.

3. Vprašanje: Imam vinograd na Hrvaškem ob Stajerski meji. Vino sem v jeseni zapeljal v klet na Stajersko. Ali moram tudi plačati deželno naklado? Moj sosed pa je svoje vino, ki ga je pridelal v vinogradu na Stajerskem, zapeljal k svoji viničariji na Hrvaško, odkoder ga potem v manjših sodčkih spravila na Stajersko, kakor ga pač rabi za lastno potrebo. Ali bo tudi sosed moral plačati davek? Odgovor: Hrvaško vino, ki ste ga pripeljali v svojo klet na Stajerskem, bo obdačeno, kolikor ga določite za domačo pijačo. Vaš sosed bo moral vsako vino, ki ga prinese iz svoje hrvaške kleti na Stajersko za svojo domačo uporabo, naznaniti in dati obdačiti.

4. Vprašanje: Prosim, da mi odgovorite na sledečo vprašanje: Jaz imam navado, da od vsakega letnika shranim za piti 300 l vina. Ali bom moral vsako leto plačevati deželne naklade tudi od starega vina, t. j. od tistega, od katerega sem že enkrat plačal naklade? Odgovor: Vino, ki je že bilo enkrat zadačeno, se ne obdači več. Letos seveda boste morali tudi staro vino, določeno za domačo pijačo, obdačiti.

Naše žrtve za domovino.

Zalostna novica je ranila srce materi in štirim sestram, ko so dobile poročilo od č. g. vojnega kurata, da je zadela italijanska krogla pridnega in poštenega mladeniča Janeza Meglič iz Zabovec pri Ptujju. Žrtvoval je svoje življenje v 28. letu za domovino in cesarja. Mnogo lepih pozdravov je pošiljal domov; tolažil je svojo zalostno mater in sestre. Močno si je želel obiskati svoje domače, a želja se mu ni izpolnila. Bog ga je prej poklical k sebi in ga preselil v večno domovino, kjer ni trpljenja in ne grmenja topov. Bog daj, da bi se enkrat skupaj veselili nad zvezdami!

Od Sv. Jurija ob Pesnici poročajo: Naše vojne žrtve vedno močneje naraščajo. Čermenek Franc iz Gornje-Pesnice je od granate zadet padel v Dornbergu pri Gorici. Mizar Tertinek Maks je decembra umrl v dunajski bolnišnici. Janez Herman, sin župniškega viničarja, je padel kmalu po vrnitvi z dopusta blizu mesta Asiago. Pri Bžežanih je padel Avgust Trabos. Ob Soči je našel junaško smrt Ant. Kager s Pesnice. Že dne 24. junija pa je pri Folgariji padel tu rojeni Frid. Lešnik, hlapec v Selnici. Izve se tudi, da je Anton Bauer, posestnik na Vrhovcih, ki je bil vjet v Pzemislju, čez 5 mesecev v Rusiji umrl. Kolikor se je dozdaj izvedelo, je bilo od

je streljalo. S tem je zakrivil občno paniko, ki se bila lahko v gnječih med vrati hudo osvetila.

Se predpoldne je priropotalo pred grad 60 rusinskih „išta hajta“ vozčkov. Vse ranjence, ki niso mogli hoditi, smo naložili na te uprege in od so se proti Lvovu v bolnišnice. Grad je bil sedaj za pet prazen, le vzduh po steti človeški krvi se je neprijetno valil po s slamo natlačenih sobanah. Dela ni bilo nobenega; oči so me zasrbele od prečute noči, zazdehalo se mi je na široko in menil sem: Januš, popravi si nekoliko od bedenja razmetane ude s spanjem. Sanitejem sem se naročil, naj me pokličejo v slučaju potrebe in podal sem se na obhod po gradu. Iztaknil sem sobo s posteljo, si sezul samo čevl, zaslužno sladko zahrjavsal. Sanjal nisem nič, pa spal, kot bi me angeli zazibali, dolgo do večera.

Peketanje konjskih kopit, hripavo zategnjene klci in par strelcev iz bližine mi je pretreslo uspane živce, da sem se zavedel, kje da sem. Bliskoma sem hušknil iz postelje, pograbil čevlje v roko in jo ubral proti izhodu na razgled, če zopet kako teslo nepotrebno ne poka v zrak. Grajski hodniki so bili vsi prazni, dvor istotako, nikjer žive duše. Solnce je bilo že zatono.

Vmraku in v popolni samoti so mi zagomazeli mravljinči strahu po hrbtu. Konjska kopita so zapeketala v naglem diru po cesti. Moje oči so prestrašeno uzrle doslej neznane snižarje — kozake! Trenutnega strahu, ki me je bliskoma preletel, ni mogoče popisati. Saj sem z lastnimi očmi gledal divjake, o katerih se je tedaj govorilo, da celo mrtvim iztikajo oči!

(Dalje prihi.)

nas 10 branilcev domovine dalo svoje življenje. Da bi te žrtve bile v blagor domovini!

Došla je žalostna vest, da je žrtvoval svoje še mlado življenje za domovino in cesarja vrl mladenič četovodja Janez Bezjak, p. d. Solinov, doma iz Bukovec pri Ptuj, star 22 let. Bil je edini sin. Italijanska krogla mu je pretrgala nit mladega življenja. Padli si je zaslužil dve srebrni kolajni: I. in II. vrste. Bil je zelo priljubljen pri celim našim pešpolku in posebno pri svojih prijateljih, kateri ga to do zelo težko pozabili.

Padel je od izdajalčeve krogle v glavo zadet v Lokviči vrl mladenič ter zvest Marijin družbenik K. Hrovat iz St. Petra v Savinjski dolini v 31. letu svoje starosti. Truplo je bilo blagoslovljeno in pokopano na vojaškem pokopališču v Lokviči. Bil je pred vojo tudi v orlovski organizaciji ter za njo posebno vnet. Z veseljem in ponosom je pri procesijah nosil moško-mladeniško družbeno zastavo. Bil je vselej zagovornik dobrih naprav, ker si čil toj ol začetka poklican v voake, je rad z živino pomagat sosedom Kot delaven in močno navezan na dom se je težko poslovil od njega ter od bratov, sester, posebno pa še od matere-vdove, ki je z nezabnim Karlom izgubila skrbnega gospodarja. Pisal je kartice in izražal tihe želje, le še enkrat videti dom ter prelepo Savinjsko dolino. Zadnja kartica je pisal: „Čakam že vsaki dan, kdaj bom v zemljo zakopan, ker se nam tako po življenju streže. Tolažite se, če padem, ker sem sedaj tako lepo pripravljen na smrt.“ Dragi in nezabni Karl! Prejel si zmagovalni venec in palma te krasi, mučenec! Mlaši njegov brat Avgustin se že od začetka hrabro bojuje na raznih bojiščih; bil je že petkrat ranjen. Postal je četovodja ter je odlikovan z veliko srebrno svetinjo.

Pri Gorici je padel Anton Hamer, rojen v Ceršaku pri Sv. Ilju v Slov. gor. Rajni je bil brat posestnika Janeza Hamer na Kozjaku. Pred vojno je služil kot mlekar na nekem posestvu v bližini Gradača.

Na Dunaju je umrl na hudih ranah Henrik Heinrich, solski sluga v St. Ilju v Slov. gor. Bil je na rumunskem bojišču, kjer mu je krogla razmesarila drobovino. Po šesttedenskem strašnem a vdanem trpljenju je izdihnil. Zapušča ženo in 6 nepreskrbljenih otrok.

Na sv. Stefana dan se je zaslila žalostna novica, da je bil Alojzij Vogrin, doma od Sv. Antona v Slov. gor., zadet od sovražne krogle, star 24 let. Njegovo telo počiva v mestu Sarulin. Svojo mlado kri je preli za dom in za cesarja. Tudi njegov odim se bojuje že tretje leto na južnem bojišču. Za padlim žaluje njegova mati, tri sestre in brat.

K Sv. Jakobu v Slov. gor. smo dobili žalostno poročilo, da je umrl na Dunaju v neki bolnišnici po dolgi in mučni bolezni Janez Snofl. Bil je v 37. letu svoje starosti. Pred smrtjo je bil spreviden s sv. zakramenti za umirajočce. Bil je trenski vojak na južno-tirolskem bojišču. Vedno si je želel videti svojo ženo, mater, tri brate in sestro. Najmlajši brat se bori proti izdajalskemu Lahu, eden je v Galiciji, drugi pa je invalid doma. Bil je zelo priden in zvest delavec, posebno za vinograde. Vseprisod so ga radi imeli. Ker smo ga vsi ljubili, ga je tudi Bog ljubil in ga poklical v boljše domovino, kjer ni trpljenja, ne vojske, ampak večno veselje. Snofl je bil zvest naročnik našega „Slovenskega Gospodarja.“ Dragi Janez, počivaj sladko v tuji zemlji, duša tvoja pa naj vživa sveči raj!

Žalostna vest je dospela iz bojišča, da je snežni plaz zasul na južno-tirolski fronti pridnega gospodarja Janeza Merčinka, doma iz Ščavniškega Vrha pri Radgoni. Služil je pri domačem pešpolku. Vse žaluje za njim, ker vsaka hiša bo pogrešala pridnega čevljarskega mojstra ter pridnega in skrbnega poljskega delavca. Najbolj pa ga bo pogrešala žena in štiri nepreskrbljene deklice, katere jokajo za svojim dragim očetom. Ne jokajte! Saj križ nam sveči govori, da vidimo se spet nad zvezdami. Ti pa, ljubi Janez, dobi znanec in dobi sosed, v miru počivaj tam daleč na Tirolskem!

Umrl je vsled hudih ran v bolnišnici na italijanskem bojišču vojak domačega pešpolka Pavel Pajnik, doma iz Ruš pri Mariboru. Zadel ga je na leškem bojišču granata. Ko je odhajal na vojsko, je pisal svoji materi ljubezno pismo, v katerem se je poslovil od vseh domačih, znancev in prijateljev in je prosil, da se ga spominjajo v molitvah. Več časa je ležal v bolnišnici na italijanski fronti, kjer je dne 18. septembra umrl. Bodi mu tuja zemlja lahka!

Iz bojišča se nam piše: Z žalostnim srcem naznanjamo novico, da nam je kruta vojna zopet vzela moža-unaka slovensko-štajerske korenine, J. Janča, posestnika v Kottah pri Slovenjgradu. Že od začetka mobilizacije je bil v bojni črti pri 7. pešpolku. Prvo leto je bil ranjen na severnem bojišču. Ko je ozdravil, je stopil na italijansko bojišče med svoje boritelje. Tam je zopet bil ranjen. Ko je drugič okrevail, se je podal na koroško fronto, kjer ga je v strašni burji, ki je tu v planinah razsajala, zadel sneženi plaz. Ko je šel k sanitetni patrulji, ni bilo več rešitve. Zapuštil si nas, dragi nam bojni brat in zvest prijatelj. Sel si, da rešiš druge, moral si sam tako nesrečno končati. Sedaj počivaj na visoki planinici. Jurij Nachbar, Alojzij Korazin, Urban Božič in Ivan Karničnik.

Razne politične vesti.

Četverosporazum obeta v svojih odgovorih na mirovni predlog naših držav med drugim avstrijskim Jugoslovanskim osvobodilcem izpod nemškega jarma. Slovenci in Hrvati in vsi avstrijski Slovanci upamo svojo boljšo bodočnost edino le pod močno habsburško Avstrijo, odločno odklanjamo sovražniško obeto. Poslanec dr. Korošec je dne 16. t. m. cesarskemu namestniku gro. Claryju izjavil, da avstrijski Jugoslovanci ogorčeno zavračamo četverosporazumove obljube. Isto je poslanec sporočil tudi ministrskemu predsedniku.

Dalmatinski deželni predsednik dr. Ivčević je sklical za dan 13. in 14. januarja zaupnike in poslanece vseh hrvatskih strank v Zader. Posvetili so se o skupnem, složnem delovanju hrvatskih in slovenskih strank. Soglasno se je izrazila udanost in zvestoba napram cesarju in kralju Karlu, ter čeli vladarski hiši, izreklo občudovanje in največjo zahvalnost svojim bratom-janakom ob Soči in ob obali Adrije ter se najodločnejše zavarovali proti vsakemu oropanju in vsaki razdelitvi hrvatske in slovenske zemlje, ki pripoznava, da ji je le pod močnim varstvom Habsburžanov možno ohraniti svojo narodno posest in zagotoviti svoj gospodarski in kulturni razvoj. Sklenili so nadalje, da hočejo dalmatinski poslanci v državnem zboru v vseh narodnih vprašanjih postopati skupno z drugimi hrvatskimi in slovenskimi poslanci. Medsebojne prepire hočejo sporazumno poravnati.

Hrvatski sabor je pričel dne 15. decembra zopet zborovati. Manjšina, t. j. stranka prava in kmetiška stranka, je vložila več nujnih predlogov, in med drugimi tudi predlog, v katerem se opisuje umazanost pri nakupovanju živine za vojaštvo po milijonarjih Hafner, Briglevič in Draškovič. Ta družba, ki ima edina pravico nakupovati živino za vojaštvo, penei kupuje in za velik dobiček prodaja živino erarju. Poslanec Radič in Zagorac sta vlado in bana Skrlca radi teh umazanih kupcij ostro napadala. Izvolila se je komisija, ki bo vso zadevo preiskala. Manjšina se je tudi pritožila, da ban ni skrbel, da bi se za hribček kronanja v Budimpešti vzel kaj hrvatske zemlje. Nadalje ban ni skrbel, da bi bilo pri kronanju prišlo hrvatsko ime do veljave. Poslanec Radič je tudi vložil predlog za spremembo občinskega reda in občinskega volilnega reda.

V listih se je vnel prepir, ali je novi ministrski predsednik Klam-Martinic Nemcem obljubil, da jim izpolni njihove narodnostne zahteve ali ne. Gotovo je, da jim ni obljubil, da uvede nemški državni jezik. Gotovo je tudi, da se o Galiciji pred mirom ne bo nič odločilo. Gotovo je tudi, da ureditev razmer na Češkem spada po Klam-Martinicovem mnenju v državni zbor. Od nemških zahtev torej ne ostane nič drugega, kakor šum in krik. Državnega zbora pa nemške stranke nočejo, ker upajo, da se bi brez njega Avstrija za nje boljše preuredila, kakor z njim. Za to bo imel Klam-Martinic še velike težave.

Za cesarskega namestnika na G. Avstrijskem je imenovan grof Meran, dosedaj deželni predsednik za Bukovino. Govori se, da bosta tudi menjala nižjeavstrijski cesarski namestnik Bleyleben in češki Kudenhove. Nadalje se govori tudi, da bodo šli kmalu v pokoj vsi stari načelniki važnih osrednjih uradov, kakor so: najvišji računski dvor, upravno sodišče itd. ter se nadomestili z novimi močmi. Svež veter veje po Avstriji, ki prijetno upliva na vse, ki so z vsem srcem z monarhijo.

Avstrijski Poljaki še vedno niso izgubili upanja, da se bosta novoustanovljena Poljska in Galicija združili pod habsburškim žezlom in pod avstrijskim okriljem ter da se bo naš cesar dal v Varšavi kronati za poljskega kralja. Za to se jim tudi nič ne mudi z odepitvijo Galicije. Ako se sestane državni zbor, pridejo galicijski poslanci še gotovo vanj. Za avstrijske Slovence je torej položaj ugoden.

Glede nagodbe z Ogrsko še vedno nismo na čistem, ker bi Ogrska rada za skupne stroške manj plačevala, kakor je dosedaj. Grof Tisa pravi, da je grof Stürgkh že tudi na to pristal. Toda zapisanega ni nikjer nič in za to se naš ministrski predsednik noče udati. Tudi zaradi skupne prehranitve sedaj v vojski se ministrski predsednik odločno postavlja, tako da je opravičeno upanje, da odsej Avstrija ne bo vedno le za Ogrsko capljala.

O notranjih dogodkih na Ruskem se veliko piše: Koliko je resnice na tem, ne vemo. Sumljivo je, da prihajajo take vesti od švedskih in nizozemskih listov, ki so četverosporazumu prijazni. Mogoče, da nas hočejo sovražniki s poročili o nemirih na Ruskem le uspavati, da bi ne pazili dovolj. Da se na Ruskem menjujejo tako hitro ministri, je krivo to, ker se borita med seboj stara struja, ki noče nobenih ustavnih sprememb, in novodobna, ki jih hoče. Toda zelo dvomljivo je, ali sega ta boj globoko v ljudske množice. Zunanji minister je postal sedaj na Ruskem prejšnji ministrski predsednik Stirmer.

O miru.

Angleška se je menda le prestrasila, da je v poslanci na Wilsona tako odurno odklonila vsako

misel na mir, za to je sedaj angleški zunanji minister Baur pisal angleškemu poslaniku v Vašingtonu pismo, v katerem hoče omiliti odklonilno poslanico na Wilsona. Toda odklonilno je tudi to pismo, čeprav je oblika mileša.

Severnoameriški predsednik Wilson pa se očitno ne da ugnati, četudi je zazdal četverosporazum mir odklonil. Mirovno misel plete na rej. Sedaj je poslal na severnoameriški senat sporočilo, v katerem mu razlaga svoje misli o miru. Pravi, da mora biti svoboda ter si sam izvoliti obliko svoje vlade, da mora biti morja za vsako državo pristopna in svobodna in da se mora v bodoče oboroževanja omejit. Čim več govori Wilson o miru, tem bolj koristi mirovni stvari, četudi se njegovi nazori o miru dan na dan spreminjajo.

Iz raznovrstnih angleških poročil povzamemo, da se na Angleškem pojavlja v javnosti vedno večja prijaznost napram Avstriji, kakor je baže na Rusiji, o kateri se govori silno močne struje, ki so Nemčiji prijazne. Mir torej vendar le koraka naprej.

Rumunsko bojišče.

Ruska ofenziva ob Seretu je trpela le prav malo časa. Sovražnik je dosegel nekaj uspehov edino pri Galacu in v moldavskem gorovju. Ob Seretu so naši odvzeli Rusom dne 19. t. m. važno postojanko Nanesti. V moldavskem gorovju se še ruski napadi vedno ponavljajo.

Bolgari so v Dobruči v nedeljo, dne 21. t. m., pri mestu Tulcea prekorčili široki izlivni rokav Donave in so stopili na tla južne Rusije.

Bolgari na ruskih tleh.

V Dobruči so Bolgari dne 21. januarja pri mestu Tulcea prekorčili Donavo in stopili na ruska tla. Rusi so jih sicer napadli, a bolgarske čete se na severnem donavskem bregu dobro držijo.

Naši zavzeli Nanesti.

V petek, dne 21. januarja, se je našim četam posrečilo, da so zavzele ob Seretu mestce Nanesti, ki leži ugovzvodno od trdnjave Foksani. Naši topovi obstreljujejo iz Nanestija belo ruske postojanke onstran Sereta.

Zadnje rumunske rezerve na fronto.

Že pred tedni je izdala rumunska vlada ukaz, da se morajo nemudoma uvrstiti v rumunsko armado tudi 18letni mladeniči. Izvežbanje teh novih čet so prevzeli ruski častniki. Vrhovno armadno poveljstvo rusko-rumunske armade v Jašu je zaukazalo, da mora biti vse rumunske rezerve, torej tudi 18letni mladeniči, pripravljene za odhod na fronto.

Rusko bojišče.

Rusi so svojo ofenzivo na severu, ki je bila brezuspešna, zopet ustavili. Zadnje dni se poroča o hujšem sovražnem artilerijskem ognju zahodno od Dvinska in severozahodno od Lucka. Infanterijska podvzeta pa so na celi črti radi izredno hudega mraza zelo omejena.

Ruski car prepoveduje misliti na mir.

Ruski car Nikolaj je odposlal ministrskemu predsedniku knezu Galicinu ukaz, v katerem pravi, da se mora Rusija že sedaj z vso vmeno pripravljati na bližnjo velikansko bitko, ki bo odločilne važnosti v tej svetovni vojski. Rusija, ko je viri bogastva in druga pomožna sredstva so neusahljiva, mora biti dobro pripravljena na ta vevlačni trenutek, ki ni več daleč. Da bi Rusija v tej velikanski vojni izkavala, je popolnoma izključeno, ker jo je priroda prebogato obdarila. Da pa glede preskrbovanja z živili za armado in nevojaško prebivalstvo ne nastane nerednosti, treba skupnega dela vseh ministrstev in sploh vseh državnih oblasti ter sodelovanja državne zbornice. Predno da Rusija ne izvojuje končnovelavne zmage, ne pripušča, da bi se mislilo ali govorilo o miru!

Mraz na Ruskem.

Na Ruskem je nastel od 10. januarja naprej izvanredno hud mraz. Mnogo vojakov je že zmrznilo na prednjih postojankah, ker jim manjka tople obleke in obnvala. V mestih je pomanjkanje premoga zelo občutno.

Italijansko bojišče.

Naši so pred Gorico pričeli napadati in so že odvzeli Lahom dva večja jarka. Artilerijski dvoboj je zadnje dni zopet ponehal.

nas 10 branilcev domovine dalo svoje življenje. Da bi te žrtve bile v blagor domovini!

Došla je žalostna vest, da je žrtvoval svoje še mlado življenje za domovino in cesarja vrl mladenič četovodja Janez Bezjak, p. d. Solinov, doma iz Bukovec pri Ptuj, star 22 let. Bil je edini sin. Italijanska krogla mu je pretrgala nit mladega življenja. Padli si je zaslužil dve srebrni kolajni: I. in II. vrste. Bil je zelo priljubljen pri celim našim pešpolku in posebno pri svojih prijateljih, kateri ga to do zelo težko pozabili.

Padel je od izdajalčeve kroglice v glavo zadet v Lokviči vrl mladenič ter zvest Marijin družbenik K. Hrovat iz St. Petra v Savinjski dolini v 31. letu svoje starosti. Truplo je bilo blagoslovljeno in pokopano na vojaškem pokopališču v Lokviči. Bil je pred vojo tudi v orlovski organizaciji ter za njo posebno vnet. Z veseljem in ponosom je pri procesijah nosil moško-mladeniško družbeno zastavo. Bil je vselej zagovornik dobrih naprav, ker si čil i toj ol začetka poklican v voake, je rad z živino pomagat sosedom Kot delaven in močno navezan na dom se je težko poslovil od njega ter od bratov, sester, posebno pa še od matere-vdove, ki je z nezabnim Karlom izgubila skrbnega gospodarja. Pisal je kartice in izražal tihe želje, le še enkrat videti dom ter prelepo Savinjsko dolino. Zadnja kartica je pisal: „Čakam že vsaki dan, kdaj bodem v zemljo zakopan, ker se nam tako po življenju streže. Tolažite se, če padem, ker sem sedaj tako lepo pripravljen na smrt.“ Dragi in nezabni Karl! Prejel si zmagovalni venec in palma te krasi, mučenec! Mlaši njegov brat Avgustin se že od začetka hrabro bojuje na raznih bojiščih; bil je že petkrat ranjen. Postal je četovodja ter je odlikovan z veliko srebrno svetinjo.

Pri Gorici je padel Anton Hamer, rojen v Ceršaku pri Sv. Ilju v Slov. gor. Rajni je bil brat posestnika Janeza Hamer na Kozjaku. Pred vojno je služil kot mlekar na nekem posestvu v bližini Gradača.

Na Dunaju je umrl na hudih ranah Henrik Heinrich, solski sluga v St. Ilju v Slov. gor. Bil je na rumunskem bojišču, kjer mu je krogla razmesarila drobovino. Po šesttedenskem strašnem a vdanem trpljenju je izdihnil. Zapušča ženo in 6 nepreskrbljenih otrok.

Na sv. Stefana dan se je zaslila žalostna novica, da je bil Alojzij Vogrin, doma od Sv. Antona v Slov. gor., zadet od sovražne kroglice, star 24 let. Njegovo telo počiva v mestu Sarulin. Svojo mlado kri je preli za dom in za cesarja. Tudi njegov odim se bojuje že tretje leto na južnem bojišču. Za padlim žaluje njegova mati, tri sestre in brat.

K Sv. Jakobu v Slov. gor. smo dobili žalostno poročilo, da je umrl na Dunaju v neki bolnišnici po dolgi in mučni bolezni Janez Snofl. Bil je v 37. letu svoje starosti. Pred smrtjo je bil spreviden s sv. zakramenti za umirajočce. Bil je trenski vojak na južno-tirolskem bojišču. Vedno si je želel videti svojo ženo, mater, tri brate in sestro. Najmlajši brat se bori proti izdajalskemu Lahu, eden je v Galiciji, drugi pa je invalid doma. Bil je zelo priden in zvest delavec, posebno za vinograde. Vseprisod so ga radi imeli. Ker smo ga vsi ljubili, ga je tudi Bog ljubil in ga poklical v boljše domovino, kjer ni trpljenja, ne vojske, ampak večno veselje. Snofl je bil zvest naročnik našega „Slovenskega Gospodarja.“ Dragi Janez, počivaj sladko v tuji zemlji, duša tvoja pa naj vživa sveči raj!

Žalostna vest je dospela iz bojišča, da je snežni plaz zasul na južno-tirolski fronti pridnega gospodarja Janeza Merčinka, doma iz Ščavniškega Vrha pri Radgoni. Služil je pri domačem pešpolku. Vse žaluje za njim, ker vsaka hiša bo pogrešala pridnega čevljarskega mojstra ter pridnega in skrbnega poljskega delavca. Najbolj pa ga bo pogrešala žena in štiri nepreskrbljene deklice, katere jokajo za svojim dragim očetom. Ne jokajte! Saj križ nam sveči govori, da vidimo se spet nad zvezdami. Ti pa, ljubi Janez, dobi znanec in dobi sosed, v miru počivaj tam daleč na Tirolskem!

Umrl je vsled hudih ran v bolnišnici na italijanskem bojišču vojak domačega pešpolka Pavel Pajnik, doma iz Ruš pri Mariboru. Zadel ga je na leškem bojišču granata. Ko je odhajal na vojsko, je pisal svoji materi ljubezno pismo, v katerem se je poslovil od vseh domačih, znancev in prijateljev in je prosil, da se ga spominjajo v molitvah. Več časa je ležal v bolnišnici na italijanski fronti, kjer je dne 18. septembra umrl. Bodi mu tuja zemlja lahka!

Iz bojišča se nam piše: Z žalostnim srčcem naznanjamo novico, da nam je kruta vojna zopet vzela moža-unaka slovensko-štajerske korenine, J. Janča, posestnika v Kottah pri Slovenjgradcu. Že od začetka mobilizacije je bil v bojni črti pri 7. pešpolku. Prvo leto je bil ranjen na severnem bojišču. Ko je ozdravil, je stopil na italijansko bojišče med svoje boritelje. Tam je zopet bil ranjen. Ko je drugič okrevaj, se je podal na koroško fronto, kjer ga je v strašni burji, ki je tu v planinah razsajala, zadel sneženi plaz. Ko je šel k sanitetni patrulji, ni bilo več rešitve. Zapuštil si nas, dragi nam bojni brat in zvest prijatelj. Sel si, da rešiš druge, moral si sam tako nesrečno končati. Sedaj počivaj na visoki planinici. Jurij Nachbar, Alojzij Korazin, Urban Božič in Ivan Karničnik.

Razne politične vesti.

Četverosporazum obeta v svojih odgovorih na mirovni predlog naših držav med drugim avstrijskim Jugoslovancem osvoboditev izpod nemškega jarma. Slovenci in Hrvati in vsi avstrijski Slovanci upamo svojo boljšo bodočnost edino le pod močno habsburško Avstrijo, odločno odklanjamo sovražniško obeto. Poslanec dr. Korošec je dne 16. t. m. cesarskemu namestniku gro. Claryju izjavil, da avstrijski Jugoslovanci ogorčeno zavračamo četverosporazumove obljube. Isto je poslanec sporočil tudi ministrskemu predsedniku.

Dalmatinski deželni predsednik dr. Ivčević je sklical za dan 13. in 14. januarja zaupnike in poslanece vseh hrvatskih strank v Zader. Posvetili so se o skupnem, složnem delovanju hrvatskih in slovenskih strank. Soglasno se je izrazila udanost in zvestoba napram cesarju in kralju Karlu, ter čeli vladarski hiši, izreklo občudovanje in največjo zahvalnost svojim bratom-janakom ob Soči in ob obali Adrije ter se najodločnejše zavarovali proti vsakemu oropanju in vsaki razdelitvi hrvatske in slovenske zemlje, ki pripoznava, da ji je le pod močnim varstvom Habsburžanov možno ohraniti svojo narodno posest in zagotoviti svoj gospodarski in kulturni razvoj. Sklenili so nadalje, da hočejo dalmatinski poslanci v državnem zboru v vseh narodnih vprašanjih postopati skupno z drugimi hrvatskimi in slovenskimi poslanci. Medsebojne prepire hočejo sporazumno poravnati.

Hrvatski sabor je pričel dne 15. decembra zopet zborovati. Manjšina, t. j. stranka prava in kmetška stranka, je vložila več nujnih predlogov, in med drugimi tudi predlog, v katerem se opisuje umazanost pri nakupovanju živine za vojaštvo po milijonarjih Hafner, Briglevič in Draškovič. Ta družba, ki ima edina pravico nakupovati živino za vojaštvo, penezi kupuje in za velik dobiček prodaja živino erarju. Poslanec Radič in Zagorac sta vlado in bana Skrlca radi teh umazanih kupcij ostro napadala. Izvolila se je komisija, ki bo vso zadevo preiskala. Manjšina se je tudi pritožila, da ban ni skrbel, da bi se za hribček kronanja v Budimpešti vzel kaj hrvatske zemlje. Nadalje ban ni skrbel, da bi bilo pri kronanju prišlo hrvatsko ime do veljave. Poslanec Radič je tudi vložil predlog za spremembo občinskega reda in občinskega volilnega reda.

V listih se je vnel prepir, ali je novi ministrski predsednik Klam-Martinić Nemcem obljubil, da jim izpolni njihove narodnostne zahteve ali ne. Gotovo je, da jim ni obljubil, da uvede nemški državni jezik. Gotovo je tudi, da se o Galiciji pred mirom ne bo nič odločilo. Gotovo je tudi, da ureditev razmer na Češkem spada po Klam-Martinićevem mnenju v državni zbor. Od nemških zahtev torej ne ostane nič drugega, kakor šum in krik. Državnega zbora pa nemške stranke nočejo, ker upajo, da se bi brez njega Avstrija za nje boljše preuredila, kakor z njim. Za to bo imel Klam-Martinić še velike težave.

Za cesarskega namestnika na G. Avstrijskem je imenovan grof Meran, dosedaj deželni predsednik za Bukovino. Govori se, da bosta tudi menjala nižjeavstrijski cesarski namestnik Bleyleben in češki Kudenhove. Nadalje se govori tudi, da bodo šli kmalu v pokoj vsi stari načelniki važnih osrednjih uradov, kakor so: najvišji računski dvor, upravno sodišče itd. ter se nadomestili z novimi močmi. Svež veter veje po Avstriji, ki prijetno upliva na vse, ki so z vsem srcem z monarhijo.

Avstrijski Poljaki še vedno niso izgubili upanja, da se bosta novoustanovljena Poljska in Galicija združili pod habsburškim žezlom in pod avstrijskim okriljem ter da se bo naš cesar dal v Varšavi kronati za poljskega kralja. Za to se jim tudi nič ne mudi z odepitvijo Galicije. Ako se sestane državni zbor, pridejo galicijski poslanci še gotovo vanj. Za avstrijske Slovence je torej položaj ugoden.

Glede nagodbe z Ogrsko še vedno nismo na čistem, ker bi Ogrska rada za skupne stroške manj plačevala, kakor je dosedaj. Grof Tisa pravi, da je grof Stürgkh že tudi na to pristal. Toda zapisanega ni nikjer nič in za to se naš ministrski predsednik noče udati. Tudi zaradi skupne prehranitve sedaj v vojski se ministrski predsednik odločno postavlja, tako da je opravičeno upanje, da odsej Avstrija ne bo vedno le za Ogrsko capljala.

O notranjih dogodkih na Ruskem se veliko piše: Koliko je resnice na tem, ne vemo. Sumljivo je, da prihajajo take vesti od švedskih in nizozemskih listov, ki so četverosporazumu prijazni. Mogoče, da nas hočejo sovražniki s poročili o nemirih na Ruskem le uspavati, da bi ne pazili dovolj. Da se na Ruskem menjujejo tako hitro ministri, je krivo to, ker se borita med seboj stara struja, ki noče nobenih ustavnih sprememb, in novodobna, ki jih hoče. Toda zelo dvomljivo je, ali sega ta boj globoko v ljudske množice. Zunanji minister je postal sedaj na Ruskem prejšnji ministrski predsednik Stirmer.

O miru.

Angleška se je menda le prestrasila, da je v poslanci na Wilsona tako odurno odklonila vsako

misel na mir, za to je sedaj angleški zunanji minister Baur pisal angleškemu poslaniku v Vašingtonu pismo, v katerem hoče omiliti odklonilno poslanico na Wilsona. Toda odklonilno je tudi to pismo, čeprav je oblika mileša.

Severnoameriški predsednik Wilson pa se očitno ne da ugnati, četudi je zazdal četverosporazum mir odklonil. Mirovno misel plete na rej. Sedaj je poslal na severnoameriški senat sporočilo, v katerem mu razlaga svoje misli o miru. Pravi, da mora biti svobodna ter si sami izvoliti obliko svoje vlade, da morajo biti morja za vsako državo pristopna in svobodna in da se morajo v bodoče oboroževanja omejit. Čim več govori Wilson o miru, tem bolj koristi mirovni stvari, četudi se njegovi nazori o miru dan na dan spreminjajo.

Iz raznovrstnih angleških poročil povzamemo, da se na Angleškem pojavlja v javnosti vedno večja prijaznost napram Avstriji, kakor je baje na Rusiji ogorčati silno močne struje, ki so Nemčiji prijazne. Mir torej vendar le koraka naprej.

Rumunsko bojišče.

Ruska ofenziva ob Seretu je trpela le prav malo časa. Sovražnik je dosegel nekaj uspehov edino pri Galacu in v moldavskem gorovju. Ob Seretu so naši odvzeli Rusom dne 19. t. m. važno postojanko Nanesti. V moldavskem gorovju se še ruski napadi vedno ponavljajo.

Bolgari so v Dobruči v nedeljo, dne 21. t. m., pri mestu Tulcea prekorčili široki izlivni rokav Donave in so stopili na tla južne Rusije.

Bolgari na ruskih tleh.

V Dobruči so Bolgari dne 21. januarja pri mestu Tulcea prekorčili Donavo in stopili na ruska tla. Rusi so jih sicer napadli, a bolgarske čete se na severnem donavskem bregu dobro držijo.

Naši zavzeli Nanesti.

V petek, dne 21. januarja, se je našim četam posrečilo, da so zavzele ob Seretu mestce Nanesti, ki leži ugovzvodno od trdnjave Foksani. Naši topovi obstreljujejo iz Nanestija belo ruske postojanke onstran Sereta.

Zadnje rumunske rezerve na fronto.

Že pred tedni je izdala rumunska vlada ukaz, da se morajo nemudoma uvrstiti v rumunsko armado tudi 18letni mladeniči. Izvežbanje teh novih čet so prevzeli ruski častniki. Vrhovno armadno poveljstvo rusko-rumunske armade v Jašu je zaukazalo, da morajo biti vse rumunske rezerve, torej tudi 18letni mladeniči, pripravljene za odhod na fronto.

Rusko bojišče.

Rusi so svojo ofenzivo na severu, ki je bila brezuspešna, zopet ustavili. Zadnje dni se poroča o hujšem sovražnem artilerijskem ognju zahodno od Dvinska in severozahodno od Lucka. Infanterijska podvzeta pa so na celi črti radi izredno hudega mraza zelo omejena.

Ruski car prepoveduje misliti na mir.

Ruski car Nikolaj je odposlal ministrskemu predsedniku knezu Galicinu ukaz, v katerem pravi, da se mora Rusija že sedaj z vso vmeno pripravljati na bližnjo velikansko bitko, ki bo odločilne važnosti v tej svetovni vojski. Rusija, ko je viri bogastva in druga pomožna sredstva so neusahljiva, mora biti dobro pripravljena na ta vevlačni trenutek, ki ni več daleč. Da bi Rusija v tej velikanski vojni izkavala, je popolnoma izključeno, ker jo je priroda prebogato obdarila. Da pa glede preskrbovanja z živili za armado in nevojaško prebivalstvo ne nastane nerednosti, treba skupnega dela vseh ministrstev in sploh vseh državnih oblasti ter sodelovanja državne zbornice. Predno da Rusija ne izvojuje končnovelavne zmage, ne pripušča, da bi se mislilo ali govorilo o miru!

Mraz na Ruskem.

Na Ruskem je nastel od 10. januarja naprej izvanredno hud mraz. Mnogo vojakov je že zmrznilo na prednjih postojankah, ker jim manjka tople obleke in obnvala. V mestih je pomanjkanje premoga zelo občutno.

Italijansko bojišče.

Naši so pred Gorico pričeli napadati in so že odvzeli Lahom dva večja jarka. Artilerijski dvoboj je zadnje dni zopet ponehal.

Avstrijski vojni dolgovi.

Vojni stroški za avstro-ogrsko monarhijo so znašali do konca leta 1916 okroglo 42 milijard kron. Računa se zdaj, ko se je vse podražilo, na 2 milijardi prirastka na mesec. Denimo, da bo vojska še eno leto; potemtakem bi imeli 24 milijard več, torej vsega skupaj 66 milijard. Nemci štejejo za sebe okroglo 84 milijard kron s koncem sedanjega l. 1917.

Svojih vojnih stroškov imamo z vojnimi posojili dozdaj pokritih okroglo 26 milijard in pol; nepokritih ostane torej še 15 in pol milijard. Recimo kar tu; čim več vojnih stroškov se pokrije z vojnimi posojili, tem bolje. Od vojnih posojil bo pač treba plačevati obresti in skrbeti polagoma za povrnitilo; a za nepokrite dolgove se bo koj ob koncu vojske moralo iskati pokritje in takrat bo skrbi in težav za to več, nego jih je sedaj. Naš finančni minister je izrekel to-le: „Kakor se da naprej videti, se ne bomo mogli izogniti davku, ki bo poplačal en del tistih državnih dolgov, kateri so narasli v vojski. Ta reč bo posebno trda in težavna. Morali jo pa bomo rešiti.“ S tem je mislil takozvani premoženjski davek. Vsakdo bo moral od svojega premoženja nekaj odstopiti državi in sicer, kdor ima denar, v denarju; kdor ima posestvo, tudi v denarju sorazmerno z vrednostjo posestva. Misli se, da se bo moralo premoženjskega davka plačati 10 odstotkov stopnjevalno do 25 od premoženja. Plačati se bo moralo v kratki dobi, kakor menijo, v dobi petih let. — Kajpada majhno premoženje v denarju in na posestvu ne sme biti obdačeno.

Kak nauk naj povzamemo iz tega? Popolnoma gotovo je, da bo sedanja množina denarja po vojski silno padla. Poleg premoženjskega davka, ki bo vzel milijarde in milijarde iz prometa in jih izročil državi, ki jih bo uničila, bo treba, kakor smo že pisali, vse polno naprav in poprav v posameznih gospodarskih, katere zdaj med vojsko počivajo. Denarja bo na vsak način manj, ker odpadejo viri, ki po njih sedaj prihaja med ljudstvo: vojne dobave in razne podpore: preživljenjske, begunske itd. Ostale, oziroma na novo bodo prišle pač invalidne in vdovske in sirotne. Še nekaj naj omenjamo. Ogrska plačuje sedaj nekako tretjino vseh skupnih stroškov. V ti reči se bo treba z Ogrji temeljito pomeniti. Vsak odstotek, ki ga Ogrska več plača, pomeni stotine milijonov. Zato je pa vprašanje pogodbe z Ogrsko zdaj tako važno, da se na noben način ne sme rešiti brez državnega zbora.

Pomnimo tudi to: Množina denarja, ki je zdaj po bankah, hranilnicah in posojilnicah, nas ne sme motiti. Pride mir in z njim čas, ko se bo to naenkrat izpremenilo. Zato je pa zdaj, bolj kot kdaj, dolžnost kmetijskega stanu, da varuje svoje denarne zavode in se jih drži. Samo skupna moč združene k-metskega denarja in drugega denarnega združenstva bo kaj zalegla. Vsako cepljenje te moči bi imelo zlasti za nas Slovence najusodnejše posledice.

Še nekaj o vinskih nakladi.

Onim, ki niso posestniki vinogradov in imajo vino za domačo uporabo, se bo zadačilo vino redoma po tarifu. Le izjemoma, v posebno ozira vrednih slučajih, se bo jim obdačilo vino po dogovoru. Ti izjemni, posebnega ozira vredni slučaji so n. pr., ako kdo rabi veliko vina za domačo pijačo in gre vsled tega pri kletarjenju tudi veliko vina v izgubo.

Posestnikom vinogradov pa se bo vino redoma

Najbolj se mi je smilil mlad, lepo zrasel stotnik 27. pešpolka, katerega je na pol prinesel, napol privlekel njegov sluga. Obraz je imel omotan z žepno ruto, katere se je držala gosto strta kri. Odmotal sem mu jednostavno obvezo. Od šrapnela zdrobljena spodnja čeljust se je pobesila navzdol. Ranjenec je za razjokati mlo pogledal in mučil se je; rad bi mi nekaj povedal. Glase je bruhal iz sebe, a bili so podobni pretrganemu lajanju, ne človeški govorici. A ponudil sem mu papir in svinčnik. Tresoče je napisal:

„Vode!“

Ponujane pijače siromak niti piti ni mogel. — Moral sem si izposoditi pri zdravniku ušesno brizgalnico. Velika muka je bila, predno sem mu po kapljicah vsaj nekoliko pogasil pekočo žejo. Obvezal ga sem, kolikor se je dalo, vendar dvomim, da je kedaj okrevail.

Do bele zore sem opravljal samaritansko službo. Po vseh grajskih sobah je ležalo ali čepelo polno ranjencev. Usmilili so se mi ti ljudje, ker so trpeli žejo; mlakužaste tamošnje vode se jim nisem upal ponuditi.

V župnišče sem stopil in prosil za božjo voljo odpomoči. Mlad, prijazno usmiljeni župnik mi je zagotovil, da donese čaja in mleka. Držal je natanko čisto besedo. Za nekaj časa so se pojavile na grajskem pragu tri mladolične dame z obsežnimi vrči v rokah. Vse je vrela k njim, vsak je hotel pokusiti med prvimi hladilne pijače. Pri pogledu na to željno množico so se dobrosrčne dame na glas razsolzile. Preril sem se med ranjence in jih s silo uvrstil tako, da je pil vsak, nobeden preveč, a vsak nekaj.

zadačilo po dogovoru, ako za letos naznani vsaj do 1. marca pri svoji občini ono množino vina, ki ga namerava spiti doma. S tem se da vinogradnikom možnost, da natanko določijo, koliko vina bo slo s kletarjenjem v izgubo in da se pri dogovoru ta množina že vnaprej izloči od obdačenja.

Izguba pri kletarjenju.

Ker uredniki nimamo vinskih kleti in vina, za to iz lastne izkušnje ne moremo reči, koliko vina gre pri kletarjenju na leto v izgubo. A vprašali smo nekatero kletarje in ti so nam dali podatke, ki jih navajamo. Ako ti podatki niso pravilni, prosimo, da se nas opozori na napake. Mi jih bomo priobčili in s tem dosegli, da se bo pri zadačenju po dogovoru povsod postopalo enotno.

Vino se mora trikrat pretočiti. Pri prvem pretakanju gre na drožah in vsled razpršenja v izgubo od polovnjaka približno 15 l, pri drugem 10 l, pri tretjem 5 l. Na kalnem vinu pride pri polovnjaku v izgubo okoli 30 l, od katerih pa se da nekaj viničarju, okoli 5 l pa je prave izgube. Zraven se lahko računi pri polovnjaku 10—15 l za dolivanje, t. j. vsušenje, torej gre 10 do 15 l v izgubo. Vse izgube na leto pri polovnjaku bi bilo torej približno 50 l. Ta množina bi se torej pri obdačenju na dogovor naj ne obdačila.

Še enkrat povdarjamo, da prosimo za popravek, ako naši računi niso pravilni.

Polovično obdačenje.

Polovično se obdači posestnikom vinogradov ono vino, ki ga rabijo za se, za svoje prijatelje, za člane svoje družine, za hlapce, dekle, kosce, mlatiče, orače, žanjice, drvarje, domače rokodelce, za delavce v vinogradu in v kleti, sploh za vse osebe, ki delajo v vinogradu ali na posestvih, ki tvorijo z vinogradom skupno enoten gospodarski obrat.

N. pr.: Posestnik pri Sv. Križu na Murskem polju ima vinograd v Mursčaku, vsako posestvo je torej v drugi občini, vendar tvorita posestvo pri Sv. Križu in vinograd v Mursčaku enoten gospodarski obrat, torej ima posestnik pravico dajati delavcem na posestvu pri Sv. Križu polovično obdačeno vino.

N. pr.: Admontski samostan ima vinograde v Slovenskih goricah, na Gornjem Stajerskem pa poseben gozdarski obrat s številnimi drvarji. Ta gozdarski obrat ne tvori z vinogradom v Slovenskih goricah enotnega gospodarskega obrača, torej bo moral samostan svoje lastno vino, ki ga rabi za svoje drvarje na Gornjem Stajerskem, dati celotno in ne polovično obdačiti, to se pravi, 1 hl po 9.50 K in ne po 4.75 K.

Vplačevanje dogovorne naklade.

Vsaka po dogovoru določena naklada se bode morala plačevati na odredbo deželne odbora vnaprej ali polletno ali četrtletno. Ako kdo misli, da se mu godi krivica, se mora obrniti s pritožbo in prošnjo za odpomoč na deželni odbor.

Pikolit, sadni mošt.

Sadni mošt, pikolit in vse, kar ni vino od vinskih trte, ne spada pod vinsko naklado in se torej ne obdači. Toda sodi, v katerih se nahaja pikolit in sovrstne pijače, morajo imeti napravljen dobro viden, razločen križ na sprednji strani ter zapisano ime pijače, ime, kakoršno je v istih krajih za take pijače v navadi.

Vprašanja in odgovori.

1. Vprašanje: Napovedal sem, da bom tri polo-

Med delitvijo čaja in mleka so se ne daleč od mesta bobneče oglasili topovi, da se je kar potreslo debelo zidovje. Naenkrat se dvigne na dvorišču hrup. Pokati je začelo iz pušk in glasno vpitje: mešalo med prasket vedno gostejše padajočih strelcev. Zenske so prestrašene viknile in jo ubrale proti hodu. Ranjenci so se plaho spogledali; zazibalo se med njimi, vse je rilo, se suvalo in gnječilo proti vratom, na prosto. Po gradu je zaoril obupen krik: „Kozaki! Kozaki so tu!“

Na ta klic so ranjenci s prestreljenimi nogami se stokaje dvignili in lazili po vseh štirih iz sobe v sobo, iskaje izhoda. Z vso močjo sem se postavil jaz pred vrata in vpil nad obupano množico, naj se pomiri, saj smo vendar za debelimi stenami pred krogami najbolj varni. Splašene, zbegane reve so poklekale pred me, mi objemale kolena ter prosile, naj jih ščitim, naj jih ne predam krvoločnim kozakom, ki bi jim golovo iztaknili oči.

Po gradu krik in vik, zunaj po dvorišču pekel strelcev. Po zraku je zadržalo glasno ropotanje propelerja. Ta meni dobro znani ropot mi je vzel trenutno osuplost in pogodil sem pravo kričoč:

„Saj ni kozakov, ampak le aeroplan drči go po zraku, v razburjenosti strelja na naj.“

Še nekaj mučnih trenutkov, od vseh strani mi deče plahi pogledi in usodepolni strelci so ponehali. To je bil sedaj globok odih iz sro nas vseh, znak rešitve iz smrtnega strahu. Kot bi posinilo solnce na slano, odtalili so se groze obrazi ranjencev, vsak se je pomirjen potegnil v svoj kot.

Avstrijski aeroplan je drčal nad gradom. Se nitetni četovodja je zaukazal moštvo na dvorišču, d

vnjake rabil za domačo pijačo in sem plačal za nje tudi naklado. Pozneje pa sem se odločil, da se bom en polovnjak prodal. Ali dobim naklado nazaj? Odgovor: Doklado dobiš za prodani polovnjak nazaj, a naznaniti treba dacarju, da si ga prodal in imenovati ime kupca. Obratno pa moraš tudi naznaniti vino, ki si ga najprej odločil in naznanil za prodajo, ako ga pozneje določiš za domačo pijačo; to se ti bo naknadno obdačilo.

2. Vprašanje: V zadevi naklade za vino prosim naslednjega pojasniti: Ako bi kdo prijavil 1000 l vina za domačo potrebo, 2000 l pa za prodajo, ali potem teh 2000 l mora tekom leta prodati? Kaj pa, če to ni mogoče, ali če bi ga za domačo potrebo več potreboval? Odgovor: Onih 2000 l ni treba tekom leta prodati, ampak lahko ležijo, neobdačeni seveda, naprej v kleti. Če bi ga pa sploh ne mogel prodati, potem ga bo ali sam izpil ali ga za kajsi bodi doma uporabil. V tem slučaju plača polovično naklado. Če bi ga za domačo rabo več potreboval, potem pač toliko, kolikor ga več potrebuje, naznani dacarju, da mu odmeri naklado.

3. Vprašanje: Imam vinograd na Hrvatskem ob stajerski meji. Vino sem v jeseni zapeljal v klet na Stajersko. Ali moram tudi plačati deželno naklado? Moj sosed pa je svoje vino, ki ga je pridelal v vinogradu na Stajerskem, zapeljal k svoji viničariji na Hrvatsko, odkoder ga potem v manjših sodčkih spravila na Stajersko, kakor ga pač rabi za lastno potrebo. Ali bo tudi sosed moral plačati davek? Odgovor: Hrvatsko vino, ki ste ga pripeljali v svojo klet na Stajerskem, bo obdačeno, kolikor ga določite za domačo pijačo. Vaš sosed bo moral vsako vino, ki ga prinese iz svoje hrvatske kleti na Stajersko za svojo domačo uporabo, naznaniti in dati obdačiti.

4. Vprašanje: Prosim, da mi odgovorite na sledečo vprašanje: Jaz imam navado, da od vsakega letnika shranim za piti 300 l vina. Ali bom moral vsako leto plačevati deželne naklade tudi od starega vina, t. j. od tistega, od katerega sem že enkrat plačal naklade? Odgovor: Vino, ki je že bilo enkrat zadačeno, se ne obdači več. Letos seveda boste morali tudi staro vino, določeno za domačo pijačo, obdačiti.

Naše žrtve za domovino.

Zalostna novica je ranila srce materi in štirim sestram, ko so dobile poročilo od č. g. vojnega kurata, da je zadela italijanska krogla pridnega in poštenega mladeniča Janeza Meglič iz Zabovec pri Ptujju. Žrtvoval je svoje življenje v 28. letu za domovino in cesarja. Mnogo lepih pozdravov je pošiljal domov; tolažil je svojo zalostno mater in sestre. Močno si je želel obiskati svoje domače, a želja se mu ni izpolnila. Bog ga je prej poklical k sebi in ga preselil v večno domovino, kjer ni trpljenja in ne grmenja topov. Bog daj, da bi se enkrat skupaj veselili nad zvezdami!

Od Sv. Jurija ob Pesnici poročajo: Naše vojne žrtve vedno močneje naraščajo. Čermenek Franc iz Gornje-Pesnice je od granate zadet padel v Dornbergu pri Gorici. Mizar Tertinek Maks je decembra umrl v dunajski bolnišnici. Janez Herman, sin župniškega viničarja, je padel kmalu po vrnitvi z dopusta blizu mesta Asiago. Pri Bžežanih je padel Avgust Trabos. Ob Soči je našel junaško smrt Ant. Kager s Pesnice. Že dne 24. junija pa je pri Folgariji padel tu rojeni Frid. Lešnik, hlapec v Selnici. Izve se tudi, da je Anton Bauer, posestnik na Vrhovcih, ki je bil vjet v Pzemislju, čez 5 mesecev v Rusiji umrl. Kolikor se je dozdaj izvedelo, je bilo od

je streljalo. S tem je zakrivil občno paniko, ki se bila lahko v gnječih med vrati hudo osvetila.

Se predpoldne je priropotalo pred grad 60 rusinskih „išta hajta“ vozčkov. Vse ranjence, ki niso mogli hoditi, smo naložili na te uprege in od so se proti Lvovu v bolnišnice. Grad je bil sedaj za pet prazen, le vzduh po steti človeški krvi se je neprijetno valil po s slamo natlačenih sobanah. Dela ni bilo nobenega; oči so me zasrbele od prečute noči, zazdehalo se mi je na široko in menil sem: Januš, popravi si nekoliko od bedenja razmetane ude s spanjem. Sanitejem sem se naročil, naj me pokličejo v slučaju potrebe in podal sem se na obhod po gradu. Iztaknil sem sobo s posteljo, si sezul samo čevl, zasluženo sladko zahrjavsal. Sanjal nisem nič, pa spal, kot bi me angeli zazibali, dolgo do večera.

Peketanje konjskih kopit, hripavo zategnjene klci in par strelcev iz bližine mi je pretreslo uspane živce, da sem se zavedel, kje da sem. Bliskoma sem hušknil iz postelje, pograbil čevlje v roko in jo ubral proti izhodu na razgled, če zopet kako teslo nepotrebno ne poka v zrak. Grajski hodniki so bili vsi prazni, dvor istotako, nikjer žive duše. Solnce je bilo že zatono.

Vmraku in v popolni samoti so mi zagomazeli mravljinči strahu po hrbtu. Konjska kopita so zapeketala v naglem diru po cesti. Moje oči so prestrašeno uzrle doslej neznane snižarje — kozake! Trenutnega strahu, ki me je bliskoma preletel, ni mogoče popisati. Saj sem z lastnimi očmi gledal divjake, o katerih se je tedaj govorilo, da celo mrtvim iztikajo oči!

(Dalje prihi.)